

Małgorzata Dzienniak
Barbara Malinowska

cz. II

ĆWICZENIA

**stymulujące
funkcje językowe
i inne procesy
poznawcze**

WPROWADZENIE

Prezentowane w niniejszym zeszycie ćwiczenia stanowią kontynuację „Ćwiczeń stymulujących funkcje językowe i inne procesy poznawcze” z 2011 roku, przeznaczonych dla osób cierpiących na zespoły otępienne, na różnym etapie zaawansowania choroby.

Ćwiczenia, jak w poprzedniej części, mogą być wykorzystane zarówno, gdy chory pracuje samodzielnie, jak i wspólnie z opiekunem. Głównym celem treningu jest wspomaganie uwagi, pamięci, umiejętności językowych, funkcji wzrokowo – przestrzennych, jak również poprawa samooceny, funkcjonowania emocjonalnego oraz podtrzymywanie więzi między chorym i opiekunem.

Podczas wspólnej pracy warto stosować się do pewnych zasad:

- zadbać o odpowiednie warunki: ciche, spokojne, dobrze oświetlone pomieszczenie, niezbędne przybory do pisania, okulary, etc.;
- zachęcać podopiecznego do regularnych ćwiczeń, najlepiej codziennie;
- nie zmuszać do ćwiczeń, jeśli osoba chora nie ma ochoty, jest rozdrażniona, aktywności np. wspólne oglądanie zdjęć lub kolorowych gazet;
- motywować podopiecznego do pracy sugerując, że gimnastykowanie umysłu jest tak samo ważne, jak ćwiczenie ciała, pozwala bowiem dłużej zachować sprawność intelektualną; warto też zapewnić go, że nie musi wszystkiego wiedzieć, a opiekun jest po to by wspierać i pomagać („w końcu, co dwie głowy to nie jedna”); a przede wszystkim jak najczęściej chwalić chorego, zwracając jego uwagę na elementy treningu, z którymi radzi sobie samodzielnie;
- jeśli podopieczny ma problem ze zrozumieniem instrukcji lub przypomnieniem słowa, można wykonać dwa przykłady za osobę chorą lub użyć podpowiedzi opisowej albo sylabowej – pamiętajmy, że nie wynik jest istotny, ale sam wysiłek włożony w wykonanie zadania.

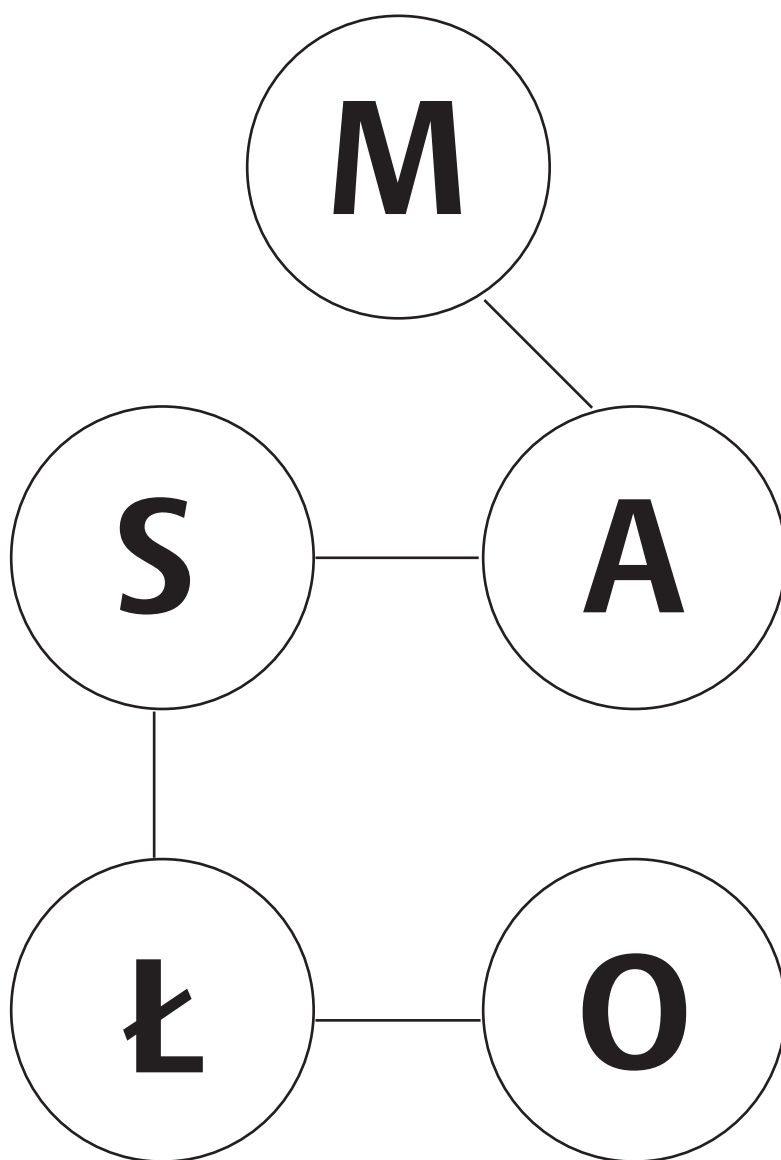
Prezentowane ćwiczenia skutecznie wykorzystujemy w codziennej pracy z Podopiecznymi Łódzkiego Towarzystwa Alzheimerowskiego i mamy nadzieję, że okażą się przydatne także dla innych osób, sprawujących opiekę nad chorymi z zespołami otępiennymi.

Autorki

Ćwiczenie 1

Proszę odczytać po kolei litery i zapisać powstałe słowo.

--	--	--	--	--

Ćwiczenie 2

Proszę dopisać pasujące słowa:

wieje - wiatr

pada - .....

szumi - .....

gra - .....

pachnie - .....

płynie - .....

leci - .....

boli - .....

drży - .....

parzy - .....

świeci - .....

miauczy - .....

kapie - .....

grzeje - .....

rośnie - .....

Ćwiczenie 3

Proszę przeczytać na głos a następnie przepisać zdania.

Muszę zapłacić rachunek za gaz.

.....

Pójdę do sklepu po bułki i ser.

.....

Mam dużo pracy na działce.

.....

W niedzielę pojadę na wycieczkę.

.....

Muszę iść do fryzjera.

.....

Ćwiczenie 4

Proszę dokończyć słowa:

kam –

kart –

kara –

kas –

kab –

kale –

kat –

kacz –

kafe –

kaj –

kan –

kap –

kaw –

kom –

kons –

kont –

kos –

kol –

kob –

kor –

koz –

kop –

koł –

kur –

kub –

kul –

kuc –

kup –

kuf –

kut –

Ćwiczenie 5

Proszę wypisać słowa kojarzące się z podanymi wyrazami.

ślub - .....

jesień - .....

butelka - .....

sylwester - .....

praca - .....

podróż - .....

szpital - .....

urodziny - .....

Boże Narodzenie - .....

prąd - .....

kiosk - .....

wieczór - .....

plaża - .....

wypadek - .....

znicz - .....

Ćwiczenie 6

Proszę dokończyć zdania na zasadzie przeciwieństwa.

Woda może być ciepła albo .....

Mięso może być chude albo .....

Mężczyzna może być wysoki albo .....

Kręgosłup może być prosty albo .....

Grając w szachy można wygrać albo .....

Windą można jechać w górę albo .....

Uczeń może być pracowity albo .....

Kisiel może być gęsty albo .....

Torba może być ciężka albo .....

Ręcznik może być suchy albo .....

W pokoju może być jasno albo .....

Człowiek może być wesoły albo .....

Do kina można chodzić często albo .....

Włosy mogą być długie albo .....

Twarz może być ładna albo .....

W pokoju może być bałagan albo .....

Ćwiczenie 6 / cd.

Proszę dokończyć zdania na zasadzie przeciwieństwa.

Mebel może być stary albo.....

Zdjęcie może być czarno-białe albo.....

Zegarek może się spieszyć albo .....

Droga może być szeroka albo .....

Zadanie może być łatwe albo .....

Temperatura może być niska albo.....

Pora może być wczesna albo.....

Ubranie może być czyste albo.....

Muzyka może grać głośno albo .....

Człowiek może być młody albo.....

Chleb może być czerstwy albo.....

Stan zdrowia może się pogorszyć albo.....

Od przełożonego można dostać naganę albo.....

Małżonek może być kłótlivy albo.....

Spódnicę można zwęzić albo.....

Dziecku można na coś pozwalać albo czegoś.....

Ćwiczenie 7

Proszę odgadnąć, czego dotyczą następujące opisy:

Ceramiczne płytki na ścianach łazienki – .....

Nakrycie głowy z rondem – .....

Jeszcze nie mężatka – .....

Miejsce, w którym cumują okręty – .....

Przeciwnieństwo wojny – .....

Znajduje się wewnątrz śliwki – .....

Człowiek, który nadużywa alkoholu – .....

Skoszona, wysuszona trawa – .....

Inaczej taboret – .....

Cenny metal – .....

Narzędzie służące do cięcia – .....

Zawartość poduszki – .....

Służy do prasowania – .....

Służy do wyciągania korków z butelek – .....

Kolorowe, do rysowania – .....

Potrzebny, żeby wyskoczyć z samolotu – .....

Ćwiczenie 7 / cd.

Proszę odgadnąć, czego dotyczą następujące opisy:

Ubranie odpowiednie na basen – .....

Wysokoprocentowy alkohol – .....

Służy do nagrywania filmów – .....

Mieszkają w nim kury – .....

Spisana, ostatnia wola zmarłego – .....

Pisze się po niej kredą – .....

Lekarz, który operuje – .....

Rowerowa, do nadmuchiwania opon – .....

Materiał na pokrycie dachu – .....

Do opatrywania ran – .....

Miesiąc przed grudniem – .....

Gumowe buty na błoto i deszcz – .....

Pojazd konny – .....

Zwierzę, żyjące pod wodą – .....

Wisi w oknie – .....

Ćwiczenie 8

Proszę dokończyć nazwy zup:

pomi – .....

ros – .....

zale – .....

krup – .....

groch – .....

owo – .....

bar – .....

żu – .....

grzy – .....

jarzy – .....

ogór – .....

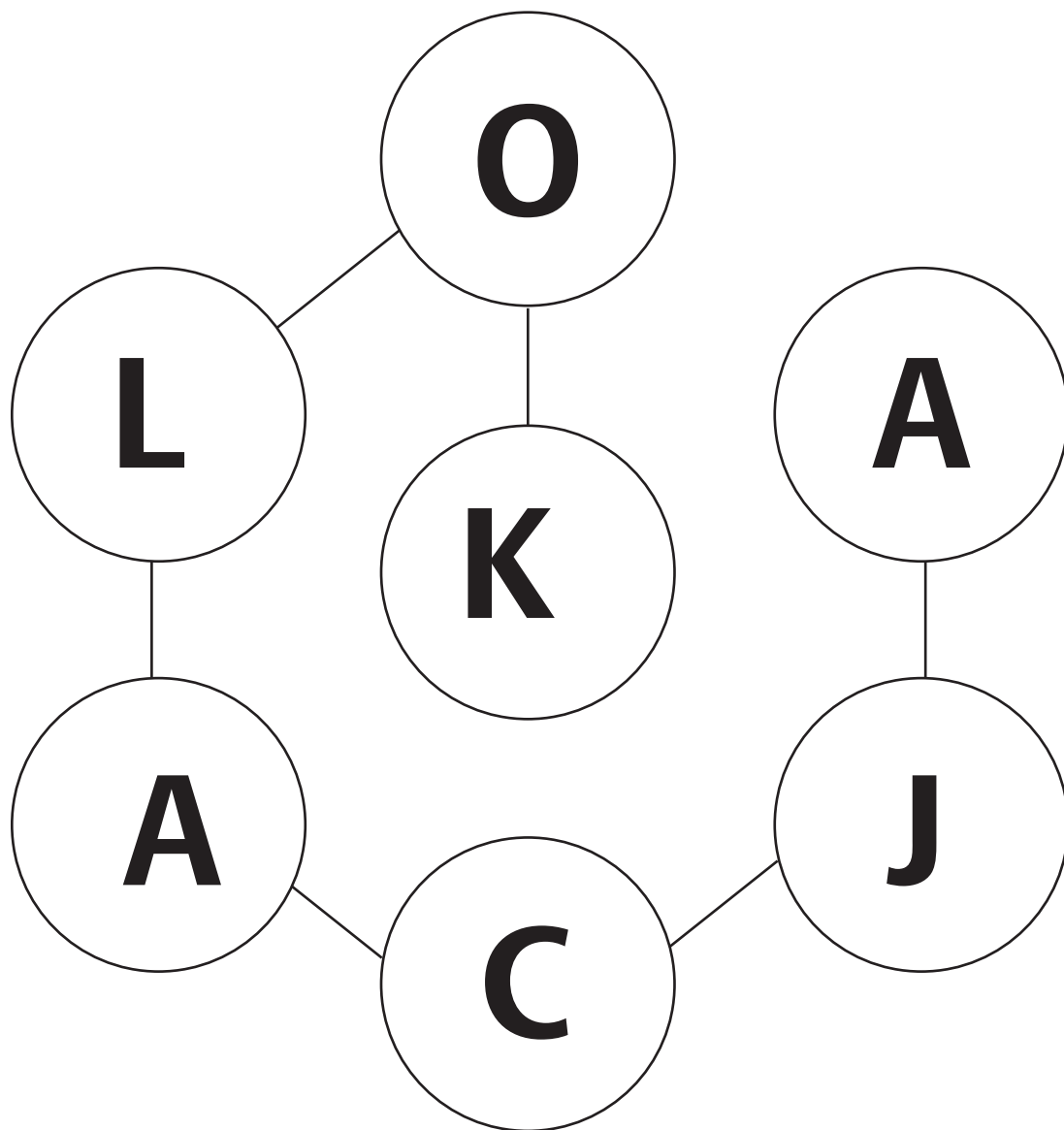
kapu – .....

szcza – .....

karto – .....

Ćwiczenie 9

Proszę odczytać po kolei litery i zapisać powstałe słowo.

--	--	--	--	--	--	--	--

Ćwiczenie 10

Proszę dokończyć zdania nazwą koloru.

Trawa jest .....

Niebo jest .....

Śnieg jest.....

Pomidor jest .....

Sałata jest.....

Węgiel jest.....

Mleko jest.....

Cytryna jest.....

Krew jest.....

Czekolada jest.....

Obrączki są.....

Marchew jest.....

Szyba jest.....

Chmury są.....

Popiół jest.....

Ćwiczenie 11

Proszę przeczytać na głos, a następnie przepisać zdania.

Napiszę dziś list do przyjaciela.

.....

Muszę wziąć proszek od bólu głowy.

.....

Lubię kupować na wyprzedażach.

.....

Mam ochotę na lody waniliowe.

.....

Na wakacje pojedę do Chorwacji.

.....

Ćwiczenie 12

Proszę dokończyć słowa:

pal – ..... pak – .....

pan – ..... par – .....

pasz – ..... pas – .....

pacz – ..... paj – .....

pał – ..... pap – .....

pat – ..... paz – .....

per – ..... pes – .....

peł – ..... pę – .....

pom – ..... poń – .....

ped – ..... pop – .....

por – ..... pos – .....

pocz – ..... pod – .....

pog – ..... pol – .....

poch – ..... poj – .....

pok – ..... pół – .....

Ćwiczenie 13

Proszę napisać, gdzie kto pracuje:

NAUCZYCIEL – .....

GÓRNIK – .....

HUTNIK – .....

SPRZEDAWCA – .....

KIEROWCA – .....

LEŚNICZY – .....

SZWACZKA – .....

MURARZ – .....

PIELĘGNIARKA – .....

PILOT – .....

LISTONOSZ – .....

SĘDZIA – .....

KELNER – .....

ROLNIK – .....

CHIRURG – .....

AKTOR – .....

Ćwiczenie 14

Proszę dokończyć następujące zdania:

Policjant łapie.....

Ubrania szyje .....

Strzykawka służy do podawania.....

Jubiler robi.....

Stłuczoną szybę wymieni.....

Po lodzie jeździ się na.....

Po śniegu jeździ się na.....

Podkuty koń ma na kopytach.....

Buty wiąże się.....

Jeździec zakłada na konia.....

Obuwie najczęściej zrobione jest .....

Miejsce, do którego wkładamy odpadki to.....

Narzędziem do pisania jest.....

Mężczyźni golą się.....

Groźnemu psu na pysk zakłada się.....

Sutanna to ubranie dla .....

Ćwiczenie 14 / cd.

Proszę dokończyć następujące zdania:

Budynek, w którym znajduje się wiele mieszkań to.....

Z okazji Świąt wysyłamy bliskim.....

Do baku samochodu leje się.....

W samochodzie trzeba zapinać.....

Narzędzie ogrodnicze to.....

Meblem, do którego można coś schować jest.....

Na list trzeba nakleić .....

W cukierni można kupić.....

Architekt projektuje.....

Tłuszcz, na którym można smażyć to.....

Żeby do kogoś zadzwonić, trzeba znać jego.....

Żeby dostać prawo jazdy, trzeba zdać.....

Przepisy na pyszne dania można znaleźć w książce.....

Niektóre leki można kupić tylko na.....

W autobusie trzeba ustąpić miejsca.....

Ćwiczenie 15

Czego dotyczą podane opisy?

Przyjęcie po ślubie – .....

Budka, w której można kupić gazetę – .....

Można go dostać na urodziny albo pod choinkę – .....

Pora dnia, kiedy robi się ciemno – .....

Piaszczysta nad morzem – .....

Miejsce, w którym przygotowuje się posiłki – .....

Podawane choremu, by wyzdrowiał – .....

Miękka, podkładana pod głowę – .....

Płonie na nagrobku – .....

Do picia, do mycia, do pływania – .....

Kolorowe, pachnące, w bukietach – .....

Narzędzie do ścinania trawy – .....

Naczynie, w którym kupujemy wino – .....

Pora roku ze śniegiem – .....

Płynie w przewodach elektrycznych – .....

Rodzaj owada – .....

Ćwiczenie 15 / cd.

Czego dotyczą podane opisy?

Pora roku po zimie – .....

Postać ulepiona ze śniegu – .....

Rodzaj broni palnej – .....

Narzędzie do kopania – .....

Wydawany przez dowódcę żołnierzowi – .....

Płyną z oczu, kiedy jest nam smutno – .....

Wielka woda, z falami – .....

Kwiaty z piosenki o Monte Casino – .....

Brat i siostra to – .....

Może nim merdać pies – .....

Ciemnoskóry człowiek – .....

Dokument uprawniający do prowadzenia samochodu –
.....

Kuchenna, na talerze i szklanki – .....

Wiązanka z kwiatów – .....

Narzędzie do odkręcania śrubek – .....

Ćwiczenie 16

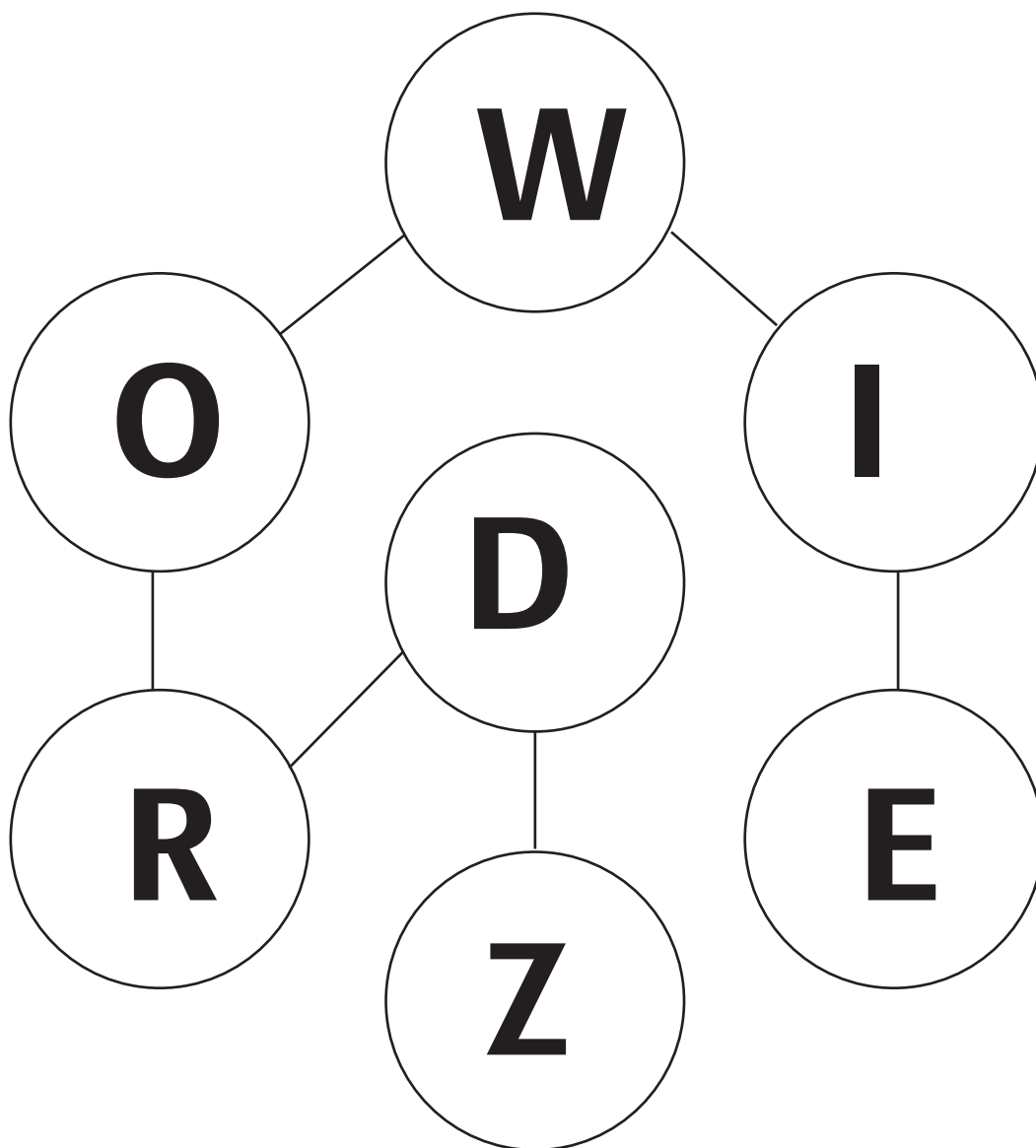
Proszę dokończyć nazwy CZĘŚCI CIAŁA.

rę –	zę – .....
no –	ję – .....
sto –	poli – .....
pal –	łok – .....
pię –	ram – .....
szy –	ok – .....
gło –	bre – .....
bro –	rzę – .....
czo –	skro – .....
kola –	tyd – .....
kost –	wąt – .....
ud –	ner – .....
wło –	płu – .....
paz –	mó – .....
kciu –	żoł – .....
us –	trzu – .....
no –	ser – .....

Ćwiczenie 17

Proszę odczytać po kolei litery i zapisać powstałe słowo.

--	--	--	--	--	--	--

Ćwiczenie 18

Proszę wykreślić wszystkie cyfry „6”.

6 6 7 2 9 C C 7 N Q 1 6 6 7 J X X 2 9 9 4 3 B 2 1 M U N 9 V 6 6
C 4 B 8 N 9 M 0 0 4 4 3 V 7 6 8 6 3 6 9 6 0 9 6 2 V 6 N 6 X 6 Z 6
S 6 A 3 F 4 1 K 8 1 0 8 1 7 N 6 V 3 1 C 3 G 4 S 4 K 8 S 7 S 7 4 S
S S 4 8 G 6 0 9 6 9 6 9 6 N 7 J 7 F 3 Z 1 A 1 G 3 4 2 6 4 0 9 6 7
5 6 4 6 6 8 9 9 4 2 3 6 6 6 0 9 8 J 7 G 5 D 2 7 4 6 3 2 1 9 6 7 4 5
2 S 2 A 3 6 M 8 N 6 D D 4 4 4 3 S 6 B B 7 M 8 B 8 B 6 0 9 N 7 I
6 I I E S 1 A 3 Z X 7 X 4 X X 3 B 6 N 7 F 4 R S 3 8 N 8 K 7 H 6 F 5
G N 7 N 7 V 6 C 5 M 8 M 8 6 6 7 4 9 G 3 A 2 N 9 6 7 7 4 3 D 2 3
2 3 S 4 0 8 7 4 1 N 8 6 6 L O K 8 H 6 L L 9 B 6 3 4 2 1 A 8 9 5 3
4 3 2 0 9 8 7 6 5 4 3 2 6 6 5 7 3 5 5 6 3 9 8 7 9 0 7 9 9 9 6 6 6 4
3 2 1 S 1 H 7 9 8 0 6 0 0 5 6 7 5 7 6 1 2 1 3 1 4 2 5 3 6 5 4 0 9 0
7 8 6 0 5 9 4 3 6 3 5 8 7 G 8 8 9 H 6 4 3 C 3 W 2 1 8 7 6 9 7 6 4
F 3 F D 2 S 2 9 7 0 6 5 3 4 2 W 6 N 8 6 N 5 0 9 K 8 H 6 4 8 5 2
9 2 4 3 6 5 0 9 7 8 5 6 1 3 2 7 4 5 3 6 1 0 9 8 3 6 M 4 5 3 1 2 3
2 4 5 2 3 5 0 9 7 5 4 6 6 8 7 6 4 2 4 5 D D 0 9 6 8 7 6 5 1 3 U 2
4 5 3 9 8 4 5 2 0 9 5 8 6 7 6 1 2 3 3 4 E 2 0 8 9 5 7 6 8 1 3 4 2 6
3 4 5 8 7 6 1 2 3 2 2 2 3 1 7 5 6 6 5 3 9 6 F 7 6 5 2 1 2 3 3 0 9 8
7 9 8 7 7 6 0 8 8 6 2 3 5 5 7 6 6 6 5 3 7 4 6 5 D 1 9 8 8 4 7 5 6 6
5 7 5 6 2 9 4 7 4 1 3 H 2 3 2 3 7 2 5 1 3 G 1 5 1 5 4 9 8 6 1 5 3
4 4 9 8 7 W W 7 7 7 6 8 3 4 R 3 3 2 0 9 8 8 8 6 8 0 9 9 8 N 6 4
5 6 7 3 V B 3 3 7 6 6 9 8 6 3 D 3 4 F 7 6 Z 3 V 1 3 3 0 9 1 9 7 8

Ćwiczenie 19

Proszę przeczytać na głos a następnie przepisać zdania.

Trzeba dbać o kondycję fizyczną.

.....

Warto się zdrowo odżywiać.

.....

Lubię pływać i jeździć na rowerze.

.....

Chętnie pójdę z przyjaciółmi do kina.

.....

W sobotę urządzam przyjęcie.

.....

Ćwiczenie 20

Proszę dokończyć słowa:

ter –	tes – .....
tem –	tam – .....
ten –	tan – .....
tas	tar – .....
tal –	tel – .....
tecz –	taf – .....
tur –	tab – .....
tak –	tap – .....
tacz –	ty – .....
tra –	tre – .....
tru –	try – .....
tro –	trą – .....
twa –	tło – .....
tul –	tor – .....
tok –	tob – .....

Ćwiczenie 21

Proszę stopniować określenia tak, jak w przykładzie.

mały	mniejszy	najmniejszy
młody		
gruby		
miły		
ciekawy		
jasny		
smaczny		
wesoły		
trudny		
brudny		
mądry		
ciemny		
bogaty		
groźny		
ładny		

Ćwiczenie 22

Jakie słowo pasuje do podanych określeń?

gorzka, mleczna, z orzechami – .....

jesienny, zielony, klonowy – .....

sportowe, wizytowe, na obcasie – .....

żeliwna, wodociągowa, kanalizacyjna – .....

płaski, głęboki, porcelanowy – .....

pachnący, kolorowy, doniczkowy – .....

fabularny, dokumentalny, rysunkowy – .....

zakaźna, nieuleczalna – .....

wytrawne, czerwone, białe – .....

w linie, w kratkę, uczniowski – .....

bezsenna, księżycowa, ciemna – .....

akwariowa, gruba, w galarecie – .....

genealogiczne, liściaste, iglaste – .....

pospieszny, towarowy, osobowy – .....

autobusowy, tramwajowy, miesięczny – .....

czarna, rozpuszczalna, z mlekiem – .....

Ćwiczenie 22 / cd.

Jakie słowo pasuje do podanych określeń?

pszenna, żytnia, kartoflana – .....

osobowy, ciężarowy – .....

gdańska, trzydrzwiowa, grająca – .....

elektroniczny, słoneczny, z kukułką – .....

ulewny, rzęsisty – .....

czarne, kłębiaste, burzowe – .....

gęsie, wieczne, kulkowe – .....

piwne, niebieskie, zielone – .....

kucharska, telefoniczna – .....

włoski, laskowy, kokosowy – .....

na twardo, na miękko, sadzone – .....

spożywczy, mięsny, papierniczy – .....

wełniany, perski, wzorzysty – .....

stacjonarny, komórkowy, zaufania – .....

Ćwiczenie 23

Czego dotyczą podane opisy?

Schabowy albo mielony – .....

W dzień błękitne w nocy czarne – .....

Narzędzie pracy fotografa – .....

Naczynie służące do smażenia – .....

Można przez niego rozmawiać z kimś, kto jest daleko –
.....

Do czytania, źródło informacji – .....

Zakładana psom przed wyjściem na spacer – .....

Wzorzysty papier na całej ścianie – .....

Do siedzenia, wygodniejszy niż krzesło – .....

Naczynie do picia – .....

Złoty lub srebrny – .....

Pisze w nim uczeń – .....

Kobiety spryskują się nimi, żeby ładnie pachnieć –
.....

Ćwiczenie 23 / cd.

Czego dotyczą podane opisy?

Zakładamy je, żeby lepiej widzieć – .....

Robimy je, by utrwalić wspomnienia – .....

Książka z objaśnieniami znaczenia słów – .....

Czasami z dużej pada mały deszcz – .....

Mebel, przy którym pracuje pisarz – .....

Leży na podłodze, może być perski – .....

Dzwoni rano, żeby nas obudzić – .....

Jeden ze sportów zimowych – .....

Mała, szara, poluje na nią kot – .....

Inaczej przeciwnik, nieprzyjaciel – .....

Dwukołowy pojazd z silnikiem – .....

Miejsce postoju dla wielu samochodów – .....

Do czesania, kieszonkowy – .....

Skórzany, na pieniądze i dokumenty – .....

Zabezpiecza pieszego przed deszczem – .....

Ćwiczenie 24

Proszę dokończyć nazwy ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH:

mle – .....

twa – .....

kaka – .....

jaj – .....

mą – .....

buł – .....

ry – .....

kef – .....

só – .....

mas – .....

kasz – .....

maśl – .....

pie – .....

chle – .....

cu – .....

kons – .....

her – .....

pasz – .....

śmie – .....

maka – .....

ka – .....

dże – .....

se – .....

oli – .....

jog – .....

roga – .....

sma – .....

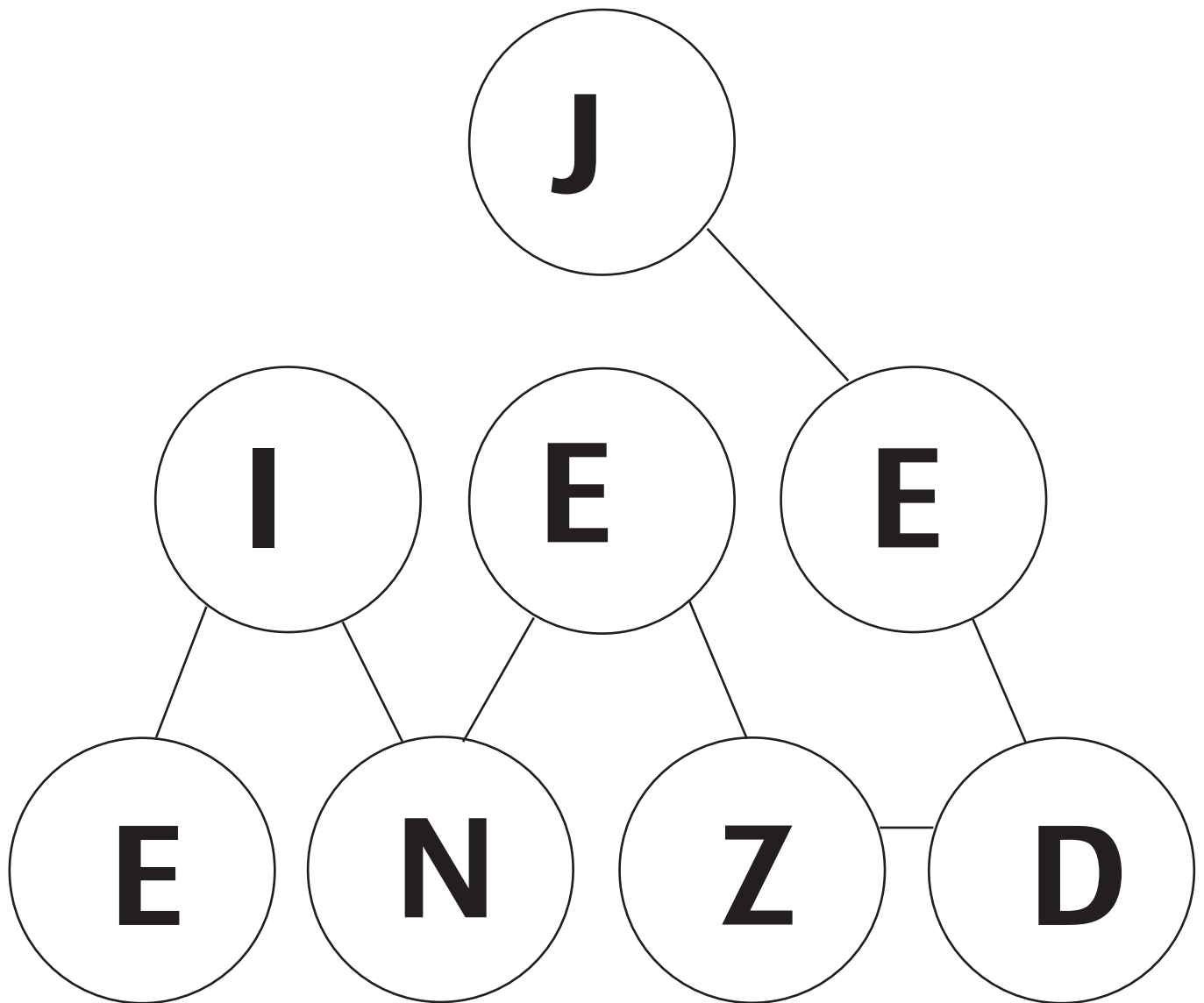
mió – .....

węd – .....

powi – .....

Ćwiczenie 25

Proszę odczytać po kolei litery i zapisać powstałe słowo.

--	--	--	--	--	--	--	--

Ćwiczenie 26

Proszę dopisać żeńskie odpowiedniki podanych słów:

MĘŻCZYZNA

KOBIETA

LEKARZ

.....

KRAWIEC

.....

SEKRETARZ

.....

DENTYSTA

.....

ŚPIEWAK

.....

TANCERZ

.....

KUCHARZ

.....

PIELĘGNIARZ

.....

ROLNIK

.....

PACJENT

.....

WYCHOWAWCA

.....

PRACOWNIK

.....

EKSPEDIENT

.....

ŁYŻWIARZ

.....

POSEŁ

.....

Ćwiczenie 27

Proszę przeczytać, a następnie przepisać tekst.

Pani Alina i pan Waław Nowakowie są małżeństwem od 49 lat. Mają troje dzieci i pięcioro wnucząt. Mieszkają w Łodzi, w Śródmieściu. Ich mieszkanie jest nieduże, ale jasne i przytulne. Niedawno zostało wyremontowane. Codziennie rano państwo Nowakowie chodzą do sklepu po świeże pieczywo, a po południu spacerują po położonym niedaleko parku. Wieczorami pani Alina ogląda telewizję lub rozwiązuje krzyżówki, a pan Waław czyta książki albo gra w szachy z sąsiadem. Państwo Nowakowie bardzo lubią oglądać wspólnie zdjęcia i wspominać dawne czasy. Są zadowoleni z tego jak poukładali swoje życie.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ćwiczenie 28

Proszę dokończyć słowa:

zar – .....

zas – .....

zak – .....

zam – .....

zab – .....

zag – .....

zad – .....

zaw – .....

zach – .....

zaj – .....

zal – .....

zap – .....

zer – .....

zes – .....

zem – .....

zeb – .....

zgo – .....

zej – .....

zyg – .....

zyd – .....

zim – .....

zie – .....

zia – .....

zio – .....

zą – .....

zwią – .....

zmia – .....

zja – .....

zło – .....

zwa – .....

Ćwiczenie 29

Jakim jednym słowem, można określić podane pojęcia:

landrynki, karmelki, irysy – .....

Janina, Marek, Leszek – .....

zielony, niebieski, czerwony – .....

Kowalska, Nowak, Wiśniewski – .....

tango, walc, oberek – .....

wódka, wino, piwo – .....

krzesło, stół, szafa – .....

krowa, koń, owca – .....

sztruks, elana, tafta – .....

dorsz, karp, szczupak – .....

sernik, makowiec, piernik – .....

jaskółka, wróbel, bocian – .....

fiat, mercedes, citroen – .....

sól, pieprz, majeranek – .....

Ćwiczenie 30

Proszę uzupełnić zdania:

Cztery pory roku to:.....

Pierwszym miesiącem roku jest.....

Drugim dniem tygodnia jest.....

Dzieci kończą wakacje i idą do szkoły we.....

Pierwszym roboczym dniem tygodnia jest.....

Boże Narodzenie obchodzimy w miesiącu.....

Marzannę topimy pierwszego dnia.....

Najdłuższy dzień w roku wypada w miesiącu.....

Rok ma zazwyczaj..... dni.

Miesiące letnie to: .....

Rok kończy się 31- ego .....

Dniem wolnym od pracy jest .....

Najkrótszym miesiącem roku jest.....

Moje urodziny wypadają w miesiącu.....

Ćwiczenie 31

Proszę podkreślić odpowiedni wyraz.

Co jest większe?	KRAJ	KONTYNENT
Co jest wyższe?	ŻYRAFA	SŁOŃ
Co jest cięższe?	WODA	OLIWA
Co jest krótsze?	RĘKA	NOGA
Co jest jaśniejsze?	KSIĘŻYC	SŁOŃCE
Co jest bardziej kruche?	SZKLANKA	GARNEK
Co jest prostsze?	DRUT	SPRĘŻYNA
Co jest węższe?	KŁADKA	MOST
Co jest szybsze?	SAMOCHÓD	SAMOLOT
Kto jest starszy?	DZIADEK	WUJEK

Ćwiczenie 32

Czego dotyczą podane opisy?

Ma korzeń, pień i koronę – .....

Jedno z narzędzi pracy stolarza – .....

Do zaostrzania kredek i ołówków – .....

Podłużny, żółty owoc – .....

Zakładane, żeby nie marzły nam ręce – .....

Potrzebna, kiedy mamy katar – .....

Przezroczysta w oknie – .....

Gorący napój często podawany z cytryną – .....

Bizuteria noszona w uszach – .....

Obuwie do chodzenia po domu – .....

Nadchodzi, kiedy się błyska i grzmi – .....

Zdarza się, gdy rzeka występuje z brzegów – .....

Przyjeżdża na sygnale na miejsce wypadku – .....

Zwierzę, które znosi jajka – .....

Pokrywają ciało ryb – .....

Ćwiczenie 32 / cd.

Czego dotyczą podane opisy?

Łączy dwa brzegi rzeki – .....

Pikantna przyprawa – .....

Słodka, brązowa, w tabliczkach – .....

Można się nim poparzyć – .....

Czarne i białe w fortepianie – .....

Uroczystry strój dla mężczyzny – .....

Mieszkają w nim zakonnicy – .....

Ozdoba na kobiecą szyję – .....

Nosi ją na głowie król – .....

Domino, warcaby, szachy – .....

Przykrywamy nią stół – .....

Ugotowane na twardo lub na miękko – .....

Narzędzie pracy malarza – .....

Najważniejsza osoba w zakładzie pracy – .....

Drzewo z czerwonymi koralami – .....

Ćwiczenie 33

Proszę dokończyć nazwy PAŃSTW:

Pol –	Lit – .....
Ros –	Łot – .....
Cze –	Tur – .....
Fra –	Kana – .....
Hisz –	Bra – .....
Włó –	Arg – .....
Dan –	Nor – .....
Portu –	Szwe – .....
Hol –	Fin – .....
Bel –	Jap – .....
Nie –	Chi – .....
Wę –	Aus – .....
Rum –	Izra – .....
Ang –	Chorw – .....
Gre –	Słow – .....
Ukr –	Mek – .....

Ćwiczenie 34

Proszę krótko opisać, na czym polega ich praca:

policjant – .....

górnik – .....

krawiec – .....

dentysta – .....

weterynarz – .....

sędzia – .....

kelner – .....

położna – .....

okulista – .....

rolnik – .....

szofer – .....

listonosz – .....

hydraulik – .....

szewc – .....

stolarz – .....

Ćwiczenie 35

Proszę podkreślić i wypisać wszystkie słowa zaczynające się na literę „k”.

kamizelka salon jamajka kot jeleń kapturek hak napad garnek
arbuz kajmak brama tata kostka kropla rynna pole furтка
ciastko bursztyn lejek jabłko ryjek kapela koza nocka kubek
wrona kruk zator agat miasto krawat sowa jajko mama kura
herbata tort czekolada pies antybiotyk mrówka jesień kanapa
poduszka komputer muzyka piernik kamień trąbka myszka
książka lato zmierzch zegar kaloryfer budzik łuk kieszeń kartka
wróbel rój kukułka jeź rak kawa guma deptak świeca dynia
kolor deska kalka krem wino sernik kłapek gitara motocykl kadr
zima firma kropka figura trasa koncert agent igła mróz arka
elektryk dym liść indyk budyń rower karetka kefir kluseczka bóbr
kieliszek angina klucz rybka kabel żabka kupiec talerz koronka

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ćwiczenie 36

Proszę wypisać po jednym zwierzęciu i przedmiocie, rozpoczynającym się na podaną literę:

ZWIERZĘTA		PRZEDMIOTY	
A		A	
B		B	
C		C	
D		D	
E		E	
F		F	
G		G	
H		H	
I		I	
J		J	
K		K	
L		L	
Ł		Ł	
M		M	
N		N	
O		O	
P		P	
R		R	
S		S	
T		T	
U		U	
W		W	
Z		Z	

Ćwiczenie 37

Proszę wypisać jak najwięcej wyrazów w podanych kategoriach:

wyrazy rozpoczynające się na literę „s”

wyrazy rozpoczynające się na literę „z”

wyrazy rozpoczynające się na literę „a”

wyrazy rozpoczynające się na literę „j”

Ćwiczenie 38

Proszę dokończyć zdania na podstawie tekstu.

Pani Alina i pan Wacław Nowakowie są małżeństwem od 49 lat. Mają troje dzieci i pięcioro wnucząt. Mieszkają w Łodzi, w Śródmieściu. Ich mieszkanie jest nieduże, ale jasne i przytulne. Niedawno zostało wyremontowane. Codziennie rano państwo Nowakowie chodzą do sklepu po świeże pieczywo, a po południu spacerują po położonym niedaleko parku. Wieczorami pani Alina ogląda telewizję lub rozwiązuje krzyżówki, a pan Wacław czyta książki albo gra w szachy z sąsiadem. Państwo Nowakowie bardzo lubią oglądać wspólnie zdjęcia i wspominać dawne czasy. Są zadowoleni z tego jak poukładali swoje życie.

Państwo Nowakowie mają troje.....
Są małżeństwem od.....
Mieszkają w .....

Ich mieszkanie jest.....
Po południu spacerują po.....
Wieczorami pani Alina ogląda.....
Pan Wacław gra w szachy z.....
Państwo Nowakowie mają pięcioro.....
Bardzo lubią wspominać.....

Ćwiczenie 39

Proszę uzupełnić tabelkę.

NA GŁOWĘ	NA NOGI	NA SZYJĘ

SANDAŁY

MELONIK

SZPILKI

ŁAŃCUSZEK

TOCZEK

KRAWAT

KOLORATKA

PERUKA

NASZYJNIK

FULAR

CYLINDER

WISIOREK

KOZAKI

MOKASYNY

CHODAKI

PERŁY

SPINKA

TREPY

BERET

BAMBOSZE

JARMUŁKA

WELON

KASZKIET

KALOSZE

MUSZKA

LAKIERKI

KLAPKI

CZEPEK

APASZKA

KORALE

Ćwiczenie 40

Proszę dopasować pojęcia do kategorii.

OWOC	KWIAT	DRZEWO

BUK

MANGO

MANDARYNKA

MELON

JODŁA

CYTRYNA

AZALIA

ORCHIDEA

GREJPFRUT

ANANAS

FREZJA

KIWI

HIACYNT

HORTENSJA

JESION

CHABER

ŚWIERK

KALIA

ARBUZ

MODRZEW

BRZOZA

TOPOLA

NAGIETEK

KLON

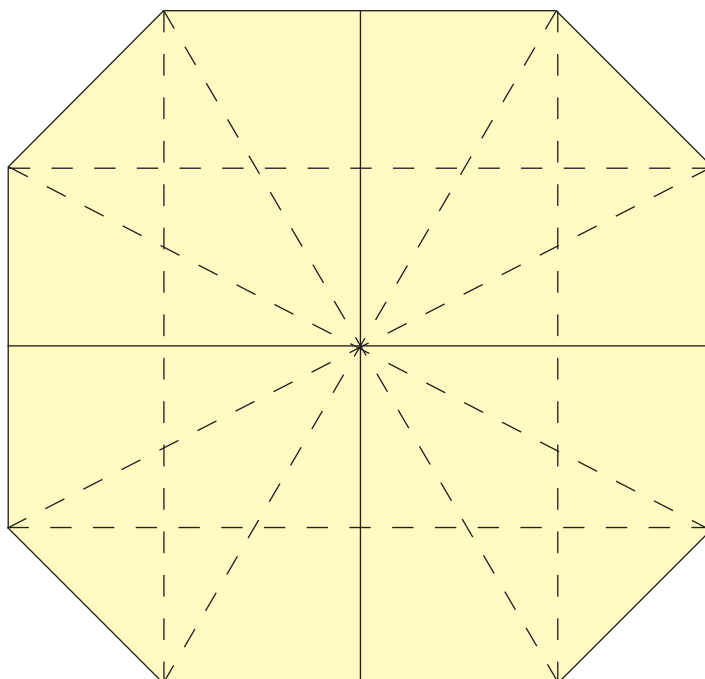
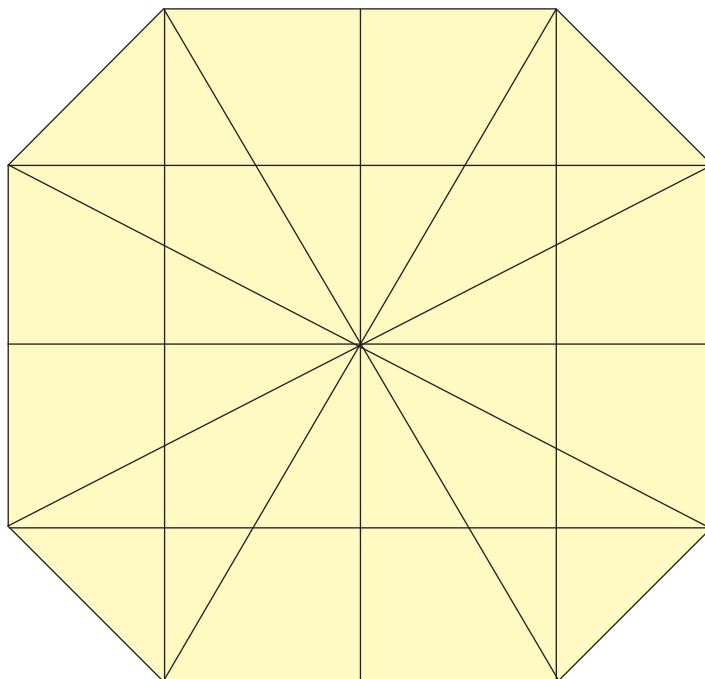
GRAB

BEGONIA

BANAN

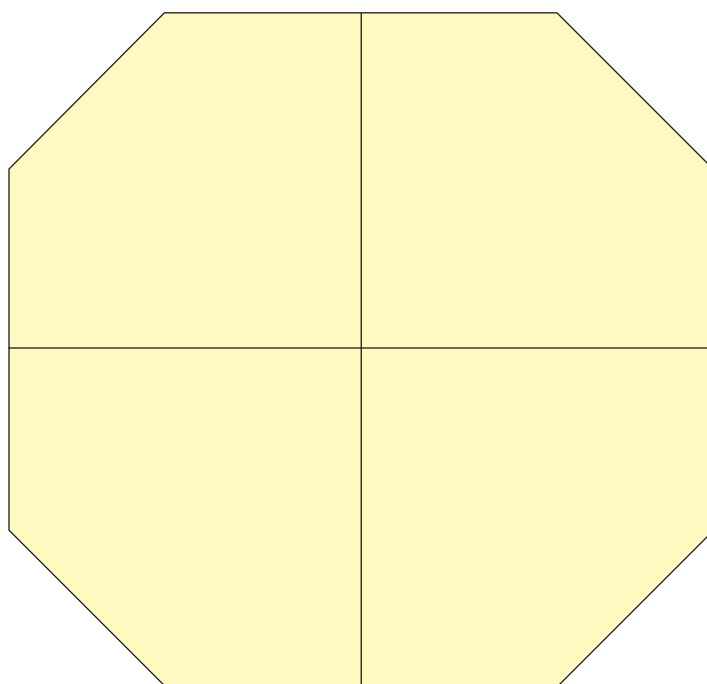
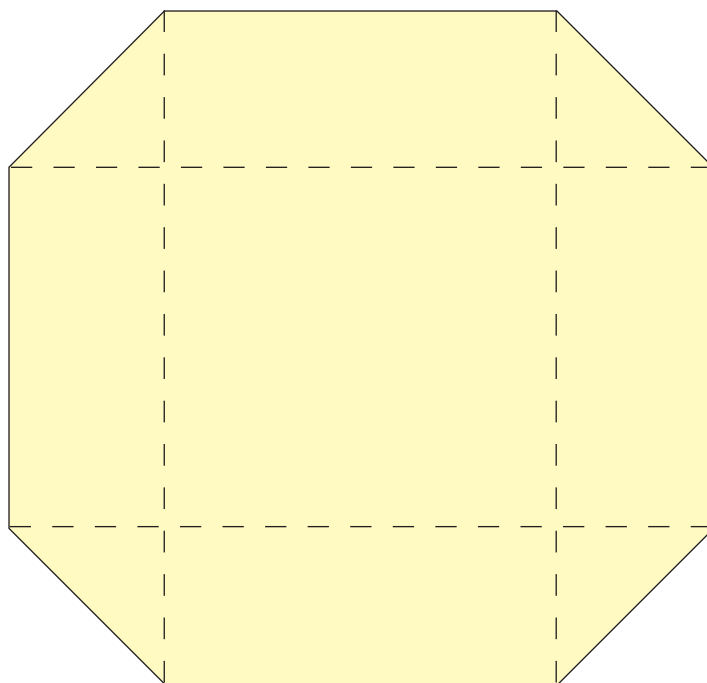
Ćwiczenie 41

Proszę uzupełnić rysunek według wzoru.

Ćwiczenie 41 / cd.

Proszę uzupełnić rysunek według wzoru.

Ćwiczenie 42

Proszę odczytać nazwy polskich miast posługując się literami ze wskazanego miejsca w tabeli.

Przykład: Ł Ó D Ż
6f 5e 6b 4c

	1	2	3	4	5	6
a	S	O	I	Ś	M	Ę
b	A	J	N	E	B	D
c	G	R	Ą	Ż	Ć	I
d	T	W	Ź	H	A	K
e	E	Ń	Z	C	Ó	Z
f	U	L	P	Y	A	Ł

1. 3f 6f 2a 4e 6d
2. 1c 6b 4f 3b 3a 1b
3. 3f 2b 6e 3b 1b 2e
4. 2d 2c 2a 4e 6f 1b 2d
5. 3e 1b 6d 2b 3f 1b 3b 4b
6. 2d 1b 2c 1a 6e 1b 2d 1b
7. 6e 3a 4b 2f 2a 3b 1b 1c 5e 2c 1b

DODATKOWE INSTRUKCJE DO ĆWICZEŃ:

ĆWICZENIA 1, 9, 17, 25: podopiecznemu można wskazać pierwszą literę lub/i dorysować strzałki określające kierunek czytania.

ĆWICZENIA 4, 12, 20, 28: w razie trudności podopiecznemu można udzielać podpowiedzi opisowych, np.: kale - „odczytujemy na nim datę”, tap - „wzorzysty papier na ścianie”. W zależności od zdolności pamięciowych podopiecznego, można go poprosić, żeby wymienił więcej słów rozpoczynających się na daną sylabę.

ĆWICZENIA 2, 6, 10, 14, 29, 30: podopiecznemu można udzielić podpowiedzi jedno- lub dwusylabowej.

ĆWICZENIA 7, 15, 22, 23, 32: w razie trudności można uzupełnić czy poszerzyć definicję, jeśli to nie pomoże, udzielić podpowiedzi sylabowej.

ĆWICZENIE 16: dodatkowo można poprosić podopiecznego o wskazanie wymienianych części ciała.

ĆWICZENIE 18: podopiecznego można prosić o znalezienie dowolnych cyfr czy liter występujących na arkuszu.

ĆWICZENIE 36: zadanie to jest dość trudne dla osób chorych, może być konieczne udzielanie podpowiedzi opisowych i sylabowych

ĆWICZENIE 37: w przypadku znacznie obniżonej fluencji słownej, konieczne jest udzielanie podpowiedzi opisowych, np.: s – „pasażerski lub wojskowy, lata po niebie”, „wełniany, zrobiony na drutach”, itd.

ĆWICZENIE 39, 40, 42: podopiecznym mającym znaczny deficyt uwagi i pamięci roboczej, należy przypominać kolejne czynności do wykonania na bieżąco.

ODPOWIEDZI DO ĆWICZEŃ:

Ćwiczenie 1: MASŁO

Ćwiczenie 2:

pada – **deszcz**, szumi – **morze**, gra – **orkiestra**, pachnie – **róża**, płynie – **rzeka**, leci – **ptak**, boli – **głowa**, drży – **ręka**, parzy – **pokrzywa**, świeci – **słońce**, miauczy – **kot**, kapie – **woda**, grzeje – **piec**, rośnie – **trawa**.

Ćwiczenie 4:

kam – **ień**, kart – **ka**, kara – **bin**, kas – **kada**, kab – **ura**, kale – **sony**, kat – **ar**, kacz – **eniec**, kafe – **teria**, kaj – **danki**, kan – **dydat**, kap – **tur**, kaw – **ka**, kom – **pas**, kons – **erwa**, kont – **akt**, kos – **tka**, kol – **ce**, kob – **ra**, kor – **yta**, koz – **ioł**, kop – **erek**, koł – **nierz**, kur – **nik**, kub – **ek**, kul – **omiot**, kuc – **y**, kup – **no**, kuf – **er**, kut – **er**.

Ćwiczenie 5:

ślub – **małżeństwo**, wesele, obrączki, welon, kościół, goście, itd.; jesień – **słota**, **deszcz**, grzyby, październik, liście, itd.; butelka – **napój**, **wino**, **szkło**, **korek**, **kapsel**, itd.; sylwester – **zima**, **grudzień**, **Nowy Rok**, **szampan**, **zabawa**, **fajerwerki**, itd.; praca – **obowiązek**, **satisfakcja**, **pieniądze**, **etał**, **zawód**, itd.; podróż – **wyprawa**, **wakacje**, **bagaż**, **samochód**, **pociąg**, itd.; szpital – **choroba**, **lekarz**, **operacja**, **pielęgniarka**, **ból**, **kroplówka**, itd.; urodziny – **przyjęcie**, **tort**, **prezenty**, **data**, **wiek**, **goście**, itd.; Boże Narodzenie – **choinka**, **wigilia**, **prezenty**, **szopka**, **pasterka**, itd.; prąd – **światło**, **elektryczność**, **kontakt**, **przewody**, **energia**, **porażenie**, itd.; kiosk – **budka**, **gazeta**, **papierosy**, **prasa**, **ruch**, **bilety**, itd.; wieczór – **kolacja**, **zmęczenie**, **zmrok**, **spotkanie**, itd.; plaża – **morze**, **piasek**, **fale**, **wakacje**, **opalanie**, **kostium**, itd.; wypadek – **nieszczęście**, **kolizja**, **kontuzja**, **pogotowie**, **pomoc**, itd.; znicz – **płomień**, **cmentarz**, **groby**, **Zaduszki**, **Wszystkich Świętych**, itd.

Ćwiczenie 6:

Woda może być ciepła albo **zimna**.

Mięso może być chude albo **tłuste**.

Mężczyzna może być wysoki albo **niski**.

Kręgosłup może być prosty albo **krzywy**.

Grając w szachy można wygrać albo **przegrać**.

Winda można jechać w górę albo w **dół**.

Uczeń może być pracowity albo **leniwy**.

Kisiel może być gęsty albo **rzadki**.

Torba może być ciężka albo **lekka**.

Ręcznik może być suchy albo **mokry**.

W pokoju może być jasno albo **ciemno**.

Człowiek może być wesoły albo **smutny**.

Do kina można chodzić często albo **sporadycznie**.

Włosy mogą być długie albo **krótkie**.

Twarz może być ładna albo **brzydka**.

Ćwiczenie 7:

kafelki; kapelusz; panna; port; pokój; pestka; alkoholik; siano; stołek; złoto; piła; pierze; żelazko; korkociąg; kredki; spadochron; kostium; wódka; kamera; kurnik; testament; tablica; chirurg; pompka; papa; gaza; listopad; kalosze; bryczka; ryba; firanka.

Ćwiczenie 8:

pomidorowa; rosół; zalewajka; krupnik; grochówka; owocowa; barszcz; żurek; grzybowa; jarzynowa; ogórkowa; kapuśniak; szczawiowa; kartoflana.

Ćwiczenie 9:

KOLACJA

Ćwiczenie 10:

Trawa jest **zielona**.

Niebo jest **błękitne**.

Śnieg jest **biały**.

Pomidor jest **czerwony**.

Sałata jest **zielona**.

Węgiel jest **czarny**.

Mleko jest **białe**.

Cytryna jest **żółta**.

Krew jest **czerwona**.

Czekolada jest **brązowa**.

Obrączki są **złote**.

Marchew jest **pomarańczowa**.

Szyba jest **bezbarwna**.

Chmury są **białe**.

Popiół jest **szary**.

Ćwiczenie 12:

pal – **ec**, pak – **unek**, pan – **cerz**, par – **asol**, pasz – **tet**, pas – **terz**, pacz – **ka**, paj – **ak**, pał – **ka**, pap – **ryka**, pat – **yk**, paz – **nokcie**, per – **ć**, pes – **tka**, peł – **nia**, pę – **to**, pom – **pka**, poń – **czocho**, ped – **ant**, pop – **iół**, por – **zeczka**, pos – **ilek**, pocz – **ta**, pod – **łoga**, pog – **oda**, pol – **ana**, pocho – **dnia**, poj – **azd**, pok – **olenie**, pół – **ka**.

Ćwiczenie 13:

nauczyciel – **szkoła**, górnik – **kopalnia**, hutnik – **huta**, sprzedawca – **sklep**, kierowca – **samochód**, leśniczy – **rezerwat**, szwaczka – **szwalnia**, murarz – **budowa**, pielęgniarka – **szpital**, pilot – **samolot**, listonosz – **poczta**, sędzia – **sąd**, kelner – **restauracja**, rolnik – **gospodarstwo**, chirurg – **sala operacyjna**, aktor – **teatr**.

Ćwiczenie 14:

Policjant łapie **przestępców**.

Ubrania szyje **krawiec**.

Strzykawka służy do podawania **leków**.

Jubiler robi **biżuterię**.

Stłuczoną szybę wymieni **szklarz**.

Po lodzie jeździ się na **łyżwach**.

Po śniegu jeździ się na **nartach**.

Podkuty koń ma na kopytach **podkowy**.

Buty wiąże się **sznurowadłami**.

Jeździec zakłada na konia **siodło**.

Obuwie najczęściej zrobione jest ze **skóry**.

Miejsce, do którego wkładamy odpadki to **kosz**.

Narzędziem do pisania jest **długopis**.

Mężczyźni golą się **maszynką**.

Groźnemu psu na pysk zakłada się **kaganiec**.

Sutanna to ubranie dla **księdza**.

Budynek, w którym znajduje się wiele mieszkań to **blok**.

Z okazji Świąt wysyłamy bliskim **życzenia**.

Do baku samochodu leje się **benzynę**.

W samochodzie trzeba zapinać **pasy**.

Narzędzie ogrodnicze to **sekator**.

Meblem, do którego można coś schować jest **komoda**.

Na list trzeba nakleić **znaczek**.

W cukierni można kupić **ciasto**.

Architekt projektuje **budynki**.

Tłuszcz, na którym można smażyć to **smalec**.

Żeby do kogoś zadzwonić, trzeba znać jego **numer telefonu**.

Żeby dostać prawo jazdy, trzeba zdać **egzamin**.

Przepisy na pyszne dania można znaleźć w **książce kucharskiej**.

Niektóre leki można kupić tylko na **receptę**.

W autobusie trzeba ustąpić miejsca **starszym**.

Ćwiczenie 15:

wesele; kiosk; prezent; wieczór; plaża; kuchnia; lekarstwo; poduszka; znicz; woda; kwiaty; kosiarka; butelka; zima; prąd; mucha; wiosna; bałwan; pistolet; szpadel; rozkaz; łyż; morze; maki; rodzeństwo; ogon; Murzyn; prawo jazdy; szafka; bukiet; śrubokręt.

Ćwiczenie 16:

rę – **ka**, no – **ga**, sto – **pa**, pal – **ec**, pię – **ta**, szy – **ja**, gło – **wa**, bro – **da**, czo – **ło**, kola – **no**, kost – **tka**, ud – **o**, wło – **sy**, paz – **nokcie**, kciu – **k**, us – **ta**, no – **s**, zę – **by**, ję – **zyk**, poli – **czek**, łok – **ieć**, ram – **ię**, ok – **o**, bre – **w**, rzę – **sy**, skro – **ń**, łyd – **ka**, wąt – **roba**, ner – **ki**, płu – **ca**, mó – **zg**, żoł – **ądek**, trzu – **stka**, ser – **ce**.

Ćwiczenie 17: ZDROWIE

Ćwiczenie 20:

ter – **mos**, tes – **tament**, tem – **peratura**, tam – **a**, ten – **is**, tan – **cerka**, tas – **ak**, tar – **an**, tal – **erz**, tel – **efon**, tecz – **ka**, taf – **ta**, tur – **ban**, tab – **letka**, tak – **towny**, tap – **czan**, tacz – **ka**, ty – **powy**, tra – **mwaj**, tre – **ser**, tru – **nek**, try – **skać**, tro – **ska**, trą – **cać**, twa – **rz**, tło – **k**, tul – **ić**, tor – **ebka**, tok – **arz**, tob – **olek**.

Ćwiczenie 21:

mały	mniejszy	najmniejszy
młody	młodszy	najmłodszy
gruby	grubszy	najgrubszy
miły	milszy	najmilszy
ciekaw	ciekawszy	najciekawszy
jasny	jaśniejszy	najjaśniejszy
smaczny	smaczniejszy	najsmaczniejszy
wesoły	weselszy	najweselszy
trudny	trudniejszy	najtrudniejszy
brudny	brudniejszy	najbrudniejszy
mądry	mądrzejszy	najmądrzejszy
ciemny	ciemniejszy	najciemniejszy
bogaty	bogatszy	najbogatszy
groźny	groźniejszy	najgroźniejszy
ładny	ładniejszy	najładniejszy

Ćwiczenie 22:

czekolada; liść; buty; rura; talerz; kwiat; film; choroba; wino; zeszyt; noc; ryba; drzewo; pociąg; bilet; kawa; mąka; samochód; szafa; zegar; deszcz; chmury; pióro; oczy; książka; orzech; jajko; sklep; dywan; telefon.

Ćwiczenie 23:

kotlet; niebo; aparat; patelnia; telefon; gazeta; smycz; tapeta; fotel; szklanka; pierścioneł; zeszyt; perfumy; okulary; zdjęcia; słownik; chmura; biurko; dywan; budzik; narciarstwo; mysz; wróg; motocykl; parking; grzebień; portfel; parasol.

Ćwiczenie 24:

mle – **ko**, kaka – **o**, mą – **ka**, ry – **ż**, só – **l**, kasz – **a**, pie – **czywo**, cu – **kier**, her – **bata**, śmie – **tana**, ka – **wa**, se – **r**, jog – **urt**, sma – **lec**, węd – **lina**, marg – **aryna**, twa – **róg**, jaj – **ka**, buł – **ki**, kef – **ir**, mas – **ło**, maśl – **lanka**, chle – **b**, kons – **erwa**, pasz – **tet**, maka – **ron**, dze – **m**, oli – **wa**, roga – **lik**, mió – **d**, powi – **dła**.

Ćwiczenie 25: JEDZENIE

Ćwiczenie 26:

lekarz – **lekarka**, krawiec – **krawcowa**, sekretarz – **sekretarka**, dentysta – **dentystka**, śpiewak – **śpiewaczka**, tancerz – **tancerka**, kucharz – **kucharka**, pielęgniarz – **pielęgniarka**, rolnik – **rolniczka**, pacjent – **pacjentka**, wychowawca – **wychowawczyni**, pacownik – **pracownica**, ekspedient – **ekspedientka**, łyżwiarz – **łyżwiarka**, poseł – **posłanka**.

Ćwiczenie 28:

zar – **ząd**; zeb – **ranie**; zas – **pa**; zgo – **da**; zak – **ład**; zej – **ście**; zam – **ek**; zyg – **zak**; zab – **udowanie**; zyd – **el**; zag – **ajnik**; zim – **no**; zad – **anie**; zie – **mniak**; zaw – **ierucha**; zia – **rno**; zach – **ód**; zio – **ła**; zaj – **ąc**; zą – **bki**; zal – **egłość**; zwią – **zek**; zap – **ałki**; zmia – **na**; zer – **o**; zja – **wa**; zes – **łanie**; zło – **dziej**; zem – **sta**; zwa – **lniać**.

Ćwiczenie 29:

cukierki; imiona; kolory; nazwiska; tańce; alkohole; meble; zwierzęta; materiały; ryby; ciasta; ptaki; marki samochodów; przyprawy.

Ćwiczenie 30:

Cztery pory roku to: **wiosna, lato, jesień, zima**.
Pierwszym miesiącem roku jest **styczeń**.
Drugim dniem tygodnia jest **wtorek**.
Dzieci kończą wakacje i idą do szkoły we **wrzeźniu**.
Pierwszym roboczym dniem tygodnia jest **poniedziałek**.
Boże Narodzenie obchodzimy w miesiącu **grudniu**.
Marzannę topimy pierwszego dnia **wiosny**.
Najdłuższy dzień w roku wypada w miesiącu **czerwcu**.
Rok ma zazwyczaj **365** dni.
Miesiące letnie to: **czerwiec, lipiec, sierpień**.
Rok kończy się 31- ego **grudnia**.
Dniem wolnym od pracy jest **niedziela**.
Najkrótszym miesiącem roku jest **luty**.

Ćwiczenie 31:

KONTYNET; ŻYRAFA; OLIWA; RĘKA; SŁOŃCE; SZKLANKA; DRUT; KŁADKA; SAMOLOT; DZIADEK.

Ćwiczenie 32:

drzewo; młotek; temperówka; banan; rękawiczki; chusteczka; firanka; herbata; kolczyki; kapcie; burza; powódź; karetka; kura; łuski; most; pieprz; czekolada; żelazko; klawisz; garnitur; klasztor; naszyjnik; korona; gra; serweta; jajko; pędzel; dyrektor; jarzębina.

Ćwiczenie 33:

Polska, Rosja, Czechy, Francja, Hiszpania, Włochy, Dania, Portugalia, Holandia, Belgia, Niemcy, Węgry, Rumunia, Anglia, Grecja, Ukraina, Litwa, Łotwa, Turcja, Kanada, Brazylia, Argentyna, Norwegia, Szwecja, Finlandia, Japonia, Chiny, Australia, Chorwacja, Izrael.

Ćwiczenie 34:

policjant – **łapie przestępców**, górnik – **wydobywa węgiel**, krawiec – **szyje ubrania**, dentysta – **leczy zęby**, weterynarz – **leczy zwierzęta**, sędzia – **wydaje wyroki**, kelner – **obsługuje gości w restauracji**, położna – **przyjmuje porody**, okulista – **bada i leczy oczy**, rolnik – **hoduje zwierzęta**, uprawia pole, szofer – **prowadzi samochód**, listonosz – **roznosi listy**, hydraulik – **naprawia instalację wodną**, szewc – **robi buty**, stolarz – **robi meble**.

Ćwiczenie 35:

kamizelka salon jamajka **kot** jeleń **kapturek** hak napad garnek arbuz **kajmak** brama tata **kostka kropla** rynna pole furtka ciastko bursztyn lejek jabłko ryjek **kapela koza** nocka kubek wrona **kruk** zator agat miasto **krawat** sowa jajko mama **kura** herbata tort czekolada pies antybiotyk mrówka jesień **kanapa** poduszka **komputer** muzyka piernik **kamień** trąbka myszka **książka** lato zmierzch zegar **kaloryfer** budzik tuc **kieszka** **kartka** wróbel rój **kukułka** jeź rak **kawa** guma deptak świeca dynia **kolor** deska **kalka krem** wino sernik **klapek** gitara motocykl **kadr** zima firma **kropka** figura trasa **koncert** agent igła mróz arka elektryk dym liść indyk budyń rower **karetka kefir kluseczka** bóbr **kieliszek** angina **klucz** rybka **kabel** żabka **kupiec** talerz **koronka**

Ćwiczenie 36:

ZWIERZĘTA	PRZEDMIOTY
Anakonda	Antena
Baran	Bicz
Czapla	Cegła
Drozd	Drzwi
Emu	Ekran
Foka	Fotel
Gęś	Grzejnik
Hiena	Hamak
Indyk	Igła
Jeź	Jajko
Koń	Kubek

Lis	Listwa
Łosoś	Łopata
Małpa	Miska
Nosorożec	Nóż
Osiół	Obraz
Pawian	Parasolka
Ropucha	Ruszt
Sęp	Stopień
Tygrys	Tasak
Uklejka	Umywalka
Wiewiórka	Wiertło
Zebra	Znacek

Ćwiczenie 37

stół	serce	sernik	sokół	sól
srebro	szansa	spokój	serdak	słońce
suknia	sójka	sakrament	sarkazm	stopa

zegar	zapałki	zapadnia	zebra	zapis
zbir	zespół	zastój	znajda	zeszyt
związek	zaspą	zator	zupa	zęby

armata	antena	amnestia	armia	alergia
arbuz	anons	alkohol	antybiotyk	alarm
artyleria	algebra	anakonda	aparat	antypatia

jabłko	jezdnia	jarmark	jedynak	jaszczurka
jutro	jeżyny	jubilat	jodła	junak
jajka	jadalnia	jarmułka	jakość	jeż

Ćwiczenie 38:

Państwo Nowakowie mają troje **dzieci**.

Są małżeństwem od **49 lat**.

Mieszkają w Łodzi, **w Śródmieściu**.

Ich mieszkanie jest **nieduże, jasne i przytulne**.

Po południu spacerują po **parku**.

Wieczorami pani Alina ogląda **telewizję**.

Pan Wacław gra w szachy z **sąsiadem**.

Państwo Nowakowie mają pięcioro **wnucząt**.

Bardzo lubią wspominać dawne **czasy**.

Ćwiczenie 39:

NA GŁOWĘ	NA NOGI	NA SZYJĘ
SPINKA	SANDAŁY	NASZYJNIK
MELONIK	KALOSZE	FULAR
CYLINDER	TREPY	MUSZKA
BERET	SZPILKI	ŁAŃCUSZEK
TOCZEK	LAKIERKI	WISIOREK
JARMUŁKA	BAMBOSZE	KRAWAT
CZEPEK	KLAPKI	APASZKA
WELON	KOZAKI	KOLORATKA
KASZKIET	MOKASYNY	KORALE
PERUKA	CHODAKI	PERŁY

Ćwiczenie 40:

OWOC	KWIAT	DRZEWO
MANGO	ORCHIDEA	BUK
GREJPFRUT	CHABER	JESION
MANDARYNKA	NAGIETEK	TOPOLA
ANANAS	FREZJA	ŚWIERK
MELON	KALIA	KLON
KIWI	BEGONIA	GRAB
ARBUZ	HIACYNT	JODŁA
CYTRYNA	AZALIA	MODRZEW
BANAN	HORTENSJA	BRZOZA

Ćwiczenie 42:

1. P Ł O C K

3f 6f 2a 4e 6d

2. G D Y N I A

1c 6b 4f 3b 3a 1b

3. P O Z N A Ń

3f 2b 6e 3b 1b 2e

4. W R O C Ł A W

2d 2c 2a 4e 6f 1b 2d

5. Z A K O P A N E

3e 1b 6d 2b 3f 1b 3b 4b

6. W A R S Z A W A

2d 1b 2c 1a 6e 1b 2d 1b

7. Z I E L O N A G Ó R A

6e 3a 4b 2f 2a 3b 1b 1c 5e 2c 1b

